

עצות והדרכות לראיית הטוב שבחיי האדם
ממכתבי כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זי"ע

צוות העריכה וההגהה:

הרב לוי יצחק ברוק, הרב משה גורארי, הרב מאיר יעקב זילברשטרם, הרב צבי הירש זלמנוב, הרב שלום חריטנוב, הרב מנחם טייטלבוים, הרב מנחם מענדל יעקובוביץ, הרב אברהם מן, הרב מנחם מענדל רייצס, הרב אליהו שוויכה.

מכון 'אור החסידות'

1469 President st. #BSMT, Brooklyn NY 11213 U.S.A. - 1-929-754-6218
 ת.ד. 2033 כפר חב"ד - ארץ הקודש *5717
 orhachasidutil@gmail.com - oh@chasidus.net

בפתח הגיליון

בעזה"ת.

לקראת ג' תמוז, יומא דהילולא רבה של כ"ק אדמו"ר מ"יובאוויטש זצוק"ל נבג"מ ז"ע, הננו מתכבדים להגיש לקהל שוחרי התורה ולומדי, את הקונטרס "הכ"ף טובה" - עצות והדרכות לראיית הטוב שבחיי האדם, מתוך אוצר אגרותיו שכתב לפונים אליו במשך יותר מארבעים שנה.

למעלה מ-13,000 מכתבים מרבנו נדפסו בל"ד כרכי "אגרות קודש" שלו, ובהם מענות לפונים אליו בשאלות בפרד"ס התורה, בבקשת הדרכה בעבודת ה', בשאלת עצה בכל תחומי החיים, ובבקשת ברכתו של אותו צדיק.

בחלק חשוב מאותן אגרות מצויים ביאורים והדרכות במענה לקשיים ואתגרים, בעבודת ה' ובחיי היום יום, בני חיי ומוזני. המעיין באגרות אלו שואב כוחות להביט על הטוב שבחיייו, ולחיות עם אמונה ובטחון בה', על יסוד זה שהשי"ת הוא עצם הטוב ומטבע הטוב להיטיב ואשר הכל נעשה לטובת האדם. על האדם מוטל להתכונן בטוב, ולהגשים במוחו ולבו את פתגמו של כ"ק אדמו"ר הצמח צדק זי"ע "חשוב טוב - יהי טוב!", הביטחון בה' מביא לישועה בפועל.

לקראת יומא דהילולא הל"ב של רבנו הוצאנו לאור עולם את הספר "הכל לטובה", שבו קובצו להם יחדיו אגרות העוסקות בנושאים שונים ומגוונים, אשר הצד השווה שבהם, הוא ראיית הטוב בכל מצב, הכרה בטוב הגלוי המעוררת שמחה, או ידיעה על הטוב הנעלם, לצד עצות מעשיות בחיי היום יום.

הקונטרס שלפנינו הינו טעימה בלבד מבין בתרי הספר, אשר בו מופיעים מדורים רבים נוספים - בענייני שידוכין, שמחה, חינוך והוראה, רפואה, שלום בית, ועוד.

יש להדגיש, כי מכתבים אלו לא נכתבו לכלל הציבור, אלא לפונים מסוימים, ויתכן שכמה מן ההוראות אינן מתאימות בכל המצבים. ואף על פי כן ודאי יש בתוכנם כדי ללמד הרבה על כללות הגישה לנושאים אלו.

◇ ◇ ◇

ובהתקרב יומא דהילולא רבה, סמוכים ובטוחים אנו שרבינו זי"ע, עומד ומתרפס להדום כסא מרום, לבקש רחמים על דרא דעקבתא דמשיחא, דור עני, להושיע את ישראל בעת צרתם, ולהחיש להם ביאת גואל צדק בעגלא דידן ובזמן קריב.

מכון אור החסידות

מים הסמוכים לג' תמוז תשפ"ו

טוב עין הוא יברך

פעמים שיהודי מדוכרך מחמת קשיים שונים, ואינו שם לב
לברכותיו העצומות של השי"ת בדברים העיקריים ביותר: הקמת
בית בישראל, בריאות טובה ונחת יהודית מהצאצאים.

יש להתבונן בחסדי ה' עליו ולהודות עליהם, וכאשר יהודי אינו כפוי
טובה אלא מכיר בטובה, הדבר ממשיך שפע וברכה בכל המצטרך

העיקר – נחת יהודית ובריאות טובה

יש להודות להשי"ת על חסדיו בדברים העיקריים בחיים, ולא לקחת ללב קשיים בעניינים טפלים יותר

...אצל כל אדם יש תחומים חשובים שהם בעדיפות ראשונה, ותחומים שהם במקום השני
והשלישי שאינם כל כך חשובים.

ומהדברים החשובים ביותר: נחת מהילדים שיחיו ומצב הבריאות, וגם אם דברים אחרים
מהמקום השני או השלישי הם קצת לא בסדר, אין להתעלם מהדברים החשובים העיקריים
[שבהם המצב טוב].

ובנידון שלהם הרי זה גם כך, שהשם יתברך הראה להם - בלי עין הרע - את חסדו הגדול,
עם נחת יהודית מהילדים והנכדים, וגם בבריאות, ובפרט כאשר תשוו עם המצב שהי' קודם,
הרי צריכים בכל יום לתת שבח והודי' להשם יתברך על חסדיו הגדולים, ומה שחשוב עוד
יותר, להתחזק עוד יותר בבטחון בהשם יתברך, שגם בעתיד יראו את הברכות מהשם יתברך
והצלחתו בהמצטרך...

כל משך ימי חייו "לא ראה טוב"!!

מאות ואלפים מתפללים בכל יום להתברך בפרי בטן, והוא אשר קבל ברכה זו, אינו מכיר בהעושר והאושר אשר בזה, ומהו הפלא אם מלמעלה אין ממשיכים ברכה בשאר הענינים?

במענה על מכתבו... בו כותב אודות מצבו עתה וכן אשר כל משך ימי חייו לא ראה טוב, ומבקש להזכירו וכן את זוגתו וילדיהם שיחיו לברכה.

וכנראה שאינו מרגיש בהסתירה במכתבו עצמו.

כי איש אשר בורא עולם הזמין לו את ב"ג וברכס בילדים - שליט"א, יאמר שלא ראה טוב מימיו, הרי הוא כפוי טובה במדה מבהילה.

ובודאי לא יגעו [יפגעו] ח"ו דברים אלו בברכות השי"ת שהשפיע להם עד עתה, אבל [זה שמקבלים את] המשך ההשפעה וברכה זו וההוספה בהן - אין זה צריך להיות סיבה להמשיך להיות כפוי טובה.

והרי מאות ואלפים מבני אדם מתפללים כל יום ויום להתברך בפרי בטן, והיו נותנים את כל אשר להם בשביל בן יחיד או בת יחידה, ועדיין לא זכו לזה - יברכס השי"ת במילוי משאלות לבכם לטובה בקרוב - והוא אשר קבל ברכה זו, וכנראה מבלי תפלה יתירה על הדבר, אינו מכיר בהעושר והאושר אשר בזה וכופל במכתבו כהאמור לעיל! ועוד מסיים אשר אינו מאמין ח"ו שיעזרו לו מלמעלה, כי נגזר ח"ו שכל ימיו יהיו עניים ומרודים!

מובן שאין כוונתי לומר שהפרנסה צריכה להיות בצמצום או מצב הבריאות בחלישות וכו' - אלא באתי לעורר, אשר אפשר זהו הטעם לחלישות הבריאות ולהעדר הרחבה בפרנסה, כיון שאיננו מכיר כלל בברכת השם יתברך בענין עוד יותר עיקרי מאשר שלימות בריאות והרחבת הפרנסה, והיא הברכה בבנים ובנות הולכים בדרך ד'. וכשאין מכירים בטוב הנראה והנגלה הניתן מלמעלה, ובפרט כאשר אי ההכרה היא באופן מבהיל כל כך עד שבא לביטויים החריפים שבמכתבו, מהו הפלא, אם מלמעלה אין ממשיכים ברכה בשאר הענינים?

תקותי ששורתי אלה המעטות בכמות תספיקנה להאיר עיניו לראות את המצב כמו שהוא, וכשיתחיל לעבוד את השם יתברך מתוך שמחה אמיתית ופנימית, בודאי תתוסף ברכת השי"ת גם בהנוגע לבריאות ופרנסה, וכמובן מהכתוב בכמה מקומות ומהם בזהר ח"ב קפ"ד ב' נז"ל: "איהו - עולם התחתון והאדם בכללותו - קיימא בנהירו דאנפין מתתא, כדין הכי נהרין לי' מלעילא כו', חדוה דבר נש משיך לגבי' חדוה אחרא עילאה" (כאשר האדם שרוי בהארת פנים, מאירים אליו פנים מלמעלה, שמחת האדם ממשיכה אליו שמחה עילאה)].

"והנה ה' נצב עִלָּיו"

יש לידע שהשי"ת נמצא עם יהודי בכל מעשיו,
דיבוריו ומחשבותיו, וחפץ טובתו.

ההתבוננות בזה מקלה יותר להתמודד עם תחבולות
היצר הן בין אדם למקום והן בין אדם לחברו

התנהגות כמו ליד האבא

סמוך לאביו מתנהג הבן באופן טוב, כל שכן ליד אביו שבשמים

לפלא שזה זמן רב ביותר שלא נתקבלו ידיעות ממנו וגם לא ידיעות מאחרים אודותו, וכיון שבהזדמנות נודעתי אשר האברך . . יודע כתבתו, שולח הנני שורותי אלה אליו על ידו.

והוא לעוררו על מ"ש "בנים אתם לה' אלקיכם", "בני בכורי ישראל", שכל אחד ואחת מבני ישראל בנים הם לאבינו שבשמים אשר "מלא כל הארץ כבודו", ובלשון רבנו הזקן בספר תניא קדישא ריש פרק מ"א, "נצב עליו (על כאו"א מאתנו) ומביט עליו ובוהן כליות ולב אם עובדו כראוי", ומזה מובן איך צריכה להיות ההנהגה של בניו של מלך מלכי המלכים הקב"ה,

ורואים גם באדם התחתון, אשר איך שיהי רצון האדם והנהגתו כשהוא בפני עצמו, הרי בהמצאו בנוכחותו של אביו והאב הוא חכם גדול עשיר גדול ושלם בכל המעלות, מתנהג הבן באופן אחר לגמרי, ואם כן הוא בהנוגע לאב גשמי שפעמים יש לדמות שיש לרמות אותו כי האדם יראה לעינים, עאכו"כ איך שצריכה לפעול הנוכחות של אבינו שבשמים אשר איהו ממלא כולהו עלמין את השמים ואת הארץ, ובחסדו הגדול הודיע את כל אחד מהו מבקש, ואינו מבקש אלא לפי חכם, הם המצות האמורות בתורתנו הק' תורת חיים, ואחת המצות היסודיות מיוסד על מה שכתוב ואהבת לרעך כמוך, שאין להסתפק בהנהגה טובה של עצמו, וצריך להשפיע גם על הנמצא בסביבתו מבני ישראל שגם הם ילכו בדרך התורה והמצוה, וכשורצים באמת מצליחים גם בזה.

ואחכה לבשורות טובות מפעולותיו בכל העינים האמורים.

סיוע כללי במלחמת היצר

התבוננות לריסון היצר - ה' תמיד רואה מעשיו, דיבוריו ומחשבותיו

[במענה לשאלתו] כיצד להתגבר במלחמת היצר :

וע"פ מאמר חז"ל הידוע, דאפילו מעט אור דוחה הרבה חשך ועאכו"כ הרבה אור, עליו לכל לראש להתנהג בחייו היום יומים מתאים להוראות תורתנו תורת חיים ובקיום מצותי עליהם נאמר וחי בהם, ובזה הנקודה שויתי ה' לנגדי תמיד, שאין מקרא יוצא מידי פשוטו ובהתבוננו אשר ה' נצב עליו, ורואה, לא רק מעשיו ודבוריו, אלא גם מחשבותיו, בודאי אשר ירסן זה את היצר וישליט נפש האלקית מצד הטוב להתנהג מתאים לרצון השם, בורא עולם (כפשוטו, ועולם קטן זה האדם).

להרבות העזר מיוחד מלמעלה בהאמור, מהנכון אשר בכל יום חול קודם תפלת הבקר יפריש פרוטות אחדות לצדקה, וכן אשר יבדקו את התפילין שלו - באם לא נעשה כזה במשך שנים עשר חדש האחרונים -.

אגרות קודש ח"כ ע' שב

התבוננות לשמירת העיניים והלשון

ה' איתו ומביט על דיבורו ומבטיו ונותן כוחות להתגבר ולהישמר

לכתבו אודות ההתחזקות בקיום מצות ולא תתורו אחרי וגו'.

ידועה עצה היעוצה להיות נזכר (1) על מה שכתוב, השמים והארץ אני מלא, ונאמר והנה ה' נצב עליו ובלשון חז"ל לית אתר פנוי מיני, וביחד עם זה אשר (2) הקב"ה הוא עצם הטוב ומטבע הטוב להיטיב לכל אחד ואחד בעניניו גם בהתחזקות בהאמור.

אגרות קודש חכ"ב ע' כח

במענה על מכתבו . . בו מבקש להראותו שער התורה והיראה הדרך לשמירת עינים ולשון וכו'.

מובן שהנ"ל תלוי בכמה פרטים ותכונת נפש השואל, תנאי המקום וכו',

ואף שנקודה התיכונה בכל זה הוא כפי האמור - בתניא קדישא ריש פרק מ"א לעורר היראה הטבעית וכו' להתבונן במחשבתו כו' הנה ה' נצב עליו כו' ומביט עליו ובוהן כליות ולב אם עובדו כראוי, עיי"ש, כמה אופנים ישנם וכמה דרכים ישנם בהנהגה לאחר זה, ויפרש ענינו לפני אנ"ש ידידיו המכירים אותו והם יורוהו מיוסד על הנסיון בהמושפעים שלהם כגון דא.

אגרות קודש ח"י"ג ע' תלו

אין מקום לכעס!

כשנזכרים בנוכחות של הקב"ה הבוהן כליות ולב מתבטל הכעס

מהעצות לענין הכעס, הוא ההתבוננות איך שמלא כל הארץ כבודו של מלך מלכי המלכים הקב"ה, וביותר ע"פ דברי רבנו הזקן בפרק מ"א בתניא קדישא, אשר ה' נצב עליו וכו' ומביט עליו ובוהן כליות ולב אם עובדו כראוי,

שכשנזכרים על ענין זה איך שנמצאים בנוכחותו של השם יתברך ויתעלה, ובאותו רגע ה' בוהן כליות ולב, הרי אין מקום לכעוס וכו', והוא הדבר והעצה גם להצלחה במלחמת היצר ומחשבות המבלבלות וכו' אודותם כותב.

אגרות קודש ח"י"ד עמ' קכד-ה

חשוב טוב – יהי' טוב

שמחה וחיוזוק הביטחון בה' במחשבה, דיבור ומעשה משנים
 לטובה את עניני האדם בבני חיי ומזוניי ובענייניו בעבודת ה'.
 משמעות הפתגם החסידי "חשוב טוב – יהי' טוב!", ודברי הזוהר הק'
 על שמחת האדם הממשיכה שמחה מלמעלה – בחיי היום יום

עצם השמחה מטיבה את המצב

ההכרח להיות בשמחה ובשביעות רצון וזה גופא ישפר המצב

מה שכותב אשר מעבודתו אין לו נחת וכו' ועבודה קשה היא וכו'.

הנה היפך השכל ישנם כמה אנשים שהונח אצלם שאין צריך להראות פנים שוחקות ושביעת רצון מהאופן שהשם יתברך מנהיג את העולם בכלל ועניניהם בפרט, כיון שהרי אפשר שיתפרש הדבר שהם מסתפקים כמה שיש להם, וככל שהוא טוב הרי אפשר שיהי' טוב עוד יותר, ולכן צריך לעמוד בטענות תמידיות מהקושי ובמרירות על כל צעד וענין.

והנה מובן שזהו היפך הוראת תורתנו הקדושה, ומכל שכן וקל וחומר ממאמר רבותינו ז"ל על הפסוק "כל הנשמה תהלל י"ה", שעל כל נשימה ונשימה צריך להלל, על אחת כמה וכמה כשבאה הצלחה בהעבודה . . ונוסף על כל זה הרי פסקו בזהר הק' שכשמראים פנים עצובות מעוררים חס ושלום על דרך זה גם מלמעלה ובהשפעה שמלמעלה, מה שאין כן כשהאדם עומד בשמחה ובשביעת רצון איך שיהי' מצבו, הרי זה עצמו מטיב המצב וכא מטוב, לטוב גדול יותר (יעוין בזה"ב קפ"ד ע"ב).

...והשם יתברך יזכהו לראות את אשרו שהעמידוהו בקרן אורה, וצריך להודות ולהלל על מה שמצליח . . בהשתדלות שעד עתה.

סגולה שלא יבוא הדבר לידי פועל

דיבורים וגם מחשבות בענינים של 'מרה שחורה' מעכבים השפע

במענה על מכתבו, שבו נראה שעדיין לא פעלתי עליו רוממות הרוח, וכמדומה שכבר אמרתי לו כמה פעמים, שעפ"י המבואר בספרים - לאו דוקא בספרי חסידות - הנה אין לחדש סברות של מרה שחורה בעולם, שזהו סגולה שלא יבוא הדבר לידי פועל, ולא רק שאין לחדש בדבור - ועל דרך המובא בדא"ח [=דברי א-להים חיים, תורת החסידות] (כמדומה שנדפס בסוף סידור מאה שערים) שהרב המגיד כשהי' נופל לו סברא הי' אומרה בדבור כדי להמשיכה בעולם - אלא שאפילו במחשבה אין לחדש סברא כזו והטעם כנ"ל, והוא מובן גם כן מפתגמי כ"ק נשיאנו רבוה"ק שסיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר שהיו אומרים "חשוב טוב יהי' טוב".

בטח נדמה לו שקשה במאד לפעול על כח המחשבה בהנ"ל, ובלית ברירה ילביש כח המחשבה במחשבה דתורה, ומהטוב ברוחניות יומשך גם כן טוב בגשמיות.

והמורם מכל הנ"ל, אשר ככל מה שיתחזק בבטחונו עד שיפעול גם על המחשבה דיבור ומעשה שלו, הרי יתגשם הדבר במוחש יותר לפרנסה בהרחבה בגשמיות וגם ברוחניות.

אגרות קודש ח"ו ע' רפז

לחשוב, להביט ולדבר בדרך של קירוב

תוכחה על "המצאת" מחשבות שליליות תמורת מחשבות טובות

...ת"ח על בשורתו הטובה שכבר הוטב מצב בריאות ... שתליט"א, ויהי רצון שיבשר טוב גם בשאר הענינים אודותם מזכיר במכתבו, ובעיקר מקבלת נחת רוח מהנהגת כל יוצאי חלציו... שיחיו וכו',

ואפילו על כגון דא קאי פתגם רבותינו נשיאנו הק' "חשוב טוב - יהי' טוב", ומובן גם על פי פשוט, כי כשמביטים על הנהגתם בעין טובה במילא ההנהגה אתם היא ג"כ מתאימה לזה, והדבור על אחת כמה וכמה, ומה שאפשר לפעול בדברי קירוב, מובן שגדול כו"כ מאשר ע"י הנהגה דקו ההפכי,

ואף שארז"ל שכהנים קפדנים הם, הנה מבואר בכ"מ בארוכה בדא"ח שהם דוקא מקו החסד, ובפרט אלה שזכו לחינוך חסידותי...

אגרות קודש חט"ז ע' מט

ה' רעי לא אחסר

קשיים שונים בפרנסה אינם צריכים להביא לחלישות
הרעת, אלא להיפך: לחיזוק וגילוי האמונה הפנימית,
להתחזקות בלימוד התורה וקיום המצוות, ובפרט במצות
הצדקה. חיזוק הביטחון בה' מזרז את הישועה

לא לעזוב מקום עבודתו, אלא לשנות מבט

יש להביט על הפרנסה ככלי לענייני קדושה וחינוך הילדים לתורה ומצוותי',
וכך הקשיים והניסיונות שבמקום עבודתו לא ישפיעו עליו

...בכלל אין עוזבים ענין של פרנסה בעסקים ובפרט כשהמדובר בבעל משפחה, בשביל
לנסות עניני פרנסה חדשים, ובמיוחד אשר בפרנסתו דעתה עושה זה כמה זמן,

אף שככתבו הסביבה בה אינה מתאימה, הרי דרים הם עתה בסביבה דאנשי[ם] יראי שמים
וכו', ולכן סוף סוף הסביבה במקום עבודתו לא תהי' לה השפעה כל כך באם יחליט בעצמו
שעליו להתנהג מתאים להוראות תורתנו חיים ובקיום מצותי' עליהם נאמר "וחי בהם".

...רואים במוחש אשר היחס לכמה ענינים וסביבות תלוי בהגישה, כוונתי לומר, שבאם יביט
על מקום פרנסתו עתה בהעדר שביעת רצון ואולי עוד יותר לרע, עלול...

אבל באם יביט על זה כמקום פרנסה שביכולת להשתמש בהפרנסה לעניני תורה ומצות
חינוך ילידיהם על דרך התורה והמצוה, אשר ככל ענין של פרנסה קשורים הם בקישורים, שכן
הוא בכל ענין פרנסה שתהי', ואז הצד הבלבול שבפרנסתו לא תהי' קשה כל כך ולא ישפיעו
עליו כלל.

האושר אינו תלוי במשכורת גדולה

הקב"ה זן ומפרנס, ולכן אין לחשוש שהעסק בתורה יביאו לידי חיי דחק, וגם יש לזכור
אשר האושר האמיתי נובע מבריאות וסיפוק נפשי ולא דווקא מרוב ממון

במענה על מכתבו בו כותב שעומד על הפרק ואינו יכול להחליט אם להמשיך בישיבה
ולחיות חיי דוחק או וכו' ושואל עצתי בזה.

והנה פשוט הוא שצריך הוא להמשיך לימודו בישיבה, ומה שכבר החליט שפירוש הענין -
חיי דוחק, אפילו את"ל שלא ישתכר משכורת גדולה וכיו"ב, פשוט בעיני כל בר שכל, שהאושר
בחיים אינו תלוי במשכורת גדולה, אלא בבריאות סיפוק נפשי וכו' ורבו במאד בעלי המשכורת
גדולה שבשמחה היו מחליפים אותה בקצת סיפוק נפשי יותר ובקצת תוכן יותר בחייהם
הריקים, וכנראה במוחש, וביחוד אשר מעיקרי אמונתנו הוא שנותן התורה ומצוה המצוה, הוא
הוא הבורא את העולם ומנהיגו בפועל גם עתה והוא הוא הזן ומפרנס לכל, והמסקנא מובנת.

ויהי רצון שלא יתפתה מדברי היצר וילך לבטח דרכו דרך המלך מלכו של עולם וילמוד
בהתמדה ושקידה בתורת הנגלה ובתורת החסידות.

אגרות קודש חט"ו ע' שעח-ט

עמידה בנסיון – הטבה בפרנסה

דברי עידוד וחיזוק בעיתות משבר בפרנסה. יש לחזק את הביטחון
ולהגביר את נתינת הצדקה - "עשר בשביל שתתעשר"

הנני שומע שישנם ענפי מסחר שונים שאינם מצליחים כעת כפי שהסוחרים ציפו.

וברור שצריך להביט על זה כעל נסיון שה' יתברך רוצה לנסות יהודים, ואף-על-פי שהוא,
ברוך הוא, יודע שלב יהודי פתוח תמיד ונמשך לתורה ומצוות, אבל כדי לרצות את מלאכי בית
הדין, שאינם רוצים להאמין שיהודי יעמוד בנסיון, מראה להם ה' יתברך "ראו, למרות שהיצר
הרע יכול להשלות יהודי שצריך להקטין את הצדקה, כי העסקים אינם כמקודם, מכל-מקום
יהודים הם פקחים בהחלט, והם מבינים שרוצים רק לנסות אותם".

וכשיעמוד בנסיון ויבין את הכוונה האמיתית בזה, הרי לא זו בלבד שהעסק יהי' טוב כמקודם
אלא אדרבה יהי' עוד יותר טוב מאשר קודם, כי אבא אוהב שהבן מבין את הכוונה האמיתית
של מעשי האב, וככל שהילד מגלה יותר את חכמתו בזה, כך גדולות יותר המתנות שהוא מקבל
מהאב.

סוחרים אומרים שכל שנעשים יותר מבוגרים, מבינים יותר את ענין המסחר, ולכן מכיוון שהוא זמן רב במסחר יבין את כוונת ה' יתברך במצב הנ"ל, וכמו בהשקעה טובה אם זה מלון או עסק, הרי לא זו בלבד שאין להקטין את חלקו של ה' יתברך בזה, אלא אדרבה לתת עוד יותר ללא חשבון על החלק שלו, שאז ה' יתברך מקיים את הבטחתו בתורה "עשר בשביל שתתעשר", לתת לשותף שלו הכנסה עוד יותר גדולה מאשר קודם.

אגרות קודש ח"ז ע' שלו - תרגום

...הגיע מכתבו בו כותב אודות המצב בעסק ודואג כיצד ייראה ה'סך-הכל' [הכספין] של השנה.

בטח מיותר להאריך אודות הענין של מידת הבטחון, שהכוונה אינה להסתפק בלימוד בספרים, אלא הכוונה היא בפועל ממש, שכאשר מגיע רגע שאינו כפי שרוצים שיהי, אכן צריכים להיות חזקים בבטחון, שאין זה אלא משהו חולף, וכלשון הכתוב "כי מנסה ה' אלוֹקֵיכֶם אתכם", וכאשר השם יתברך רואה שעמדו בנסיון, או-אז רואים גם בעיני בשר, שזה ה' לא יותר מאשר נסיון, כלומר דבר מעלים שאין בו ממש,

ומהעצות כדי לזרוז את ההטבה, שיראו שהפרנסה עתידה להשתפר, היא להוסיף בעניני צדקה. וגם צריך שזוגתו תחי' מכספה שהיא נותנת לצדקה, גם היא תוסיף בזה, בנוסף לכך שהיא בטח שומרת על המנהג הטוב של בנות ישראל הכשרות לתת לצדקה בכל פעם לפני הדלקת הנרות בערב שבת ובערב יום טוב.

אגרות קודש ח"ז ע' צא - תרגום

חלישות בפרנסה – התגברות האמונה

אין להתפעל מאיבוד המשרה, אלא לעורר אמונה וביטחון פנימיים ועמוקים יותר

כותבת מסדר הדברים אשר ה' בקשר למשרתה ב... ואשר עתה נשארה בלא משרה.

והנה חיי האדם אינם הולכים תמיד במישור, וכיון שרצון ויכולת האדם לעלות הרי זה עצמו נותן אפשריות גם לירידה, ואין להתפעל ולהיות נופל ברוח ח"ו כשרואים איזו ירידה, ובפרט כשהירידה היא רק בנוגע לגשמיות, ובפרטיות כשאין הדבר תלוי בה.

ואדרבה, הירידה צריכה לפעול התעוררות כוחות אמונה ובטחון יותר פנימיים ויותר עמוקים, אשר גילויים כלפי חוץ הוא באומץ רוח ובהעדר התפעלות מתופעה אי נעימה, ובפרט שהיא אך ורק לזמן קצר ביותר.

אגרות קודש ח"ח ע' קכח-ט

חֲנוּךְ לַנֶּעַר

הזכות לעסוק בעבודת החינוך, והצורך לשלול
טענות היצר המפריעות לעוסקים בחינוך.

חשוב להנך את התלמידים על אמונה ונסים, האצלת סמכות לתלמידים
מאתגרים מסייעת לשפר מצבם, וגם כשנראה שהתלמידים פשוטים
– יש להשקיע ולעמול בחינוך ובסייעתא דשמיא יראו התוצאות

זכות עצומה ללמד אל"ף בית!

זכות עצומה להנך וללמד ילדים רכים, הטענות על כך הם עצם היצר,
וכשעוסקים בזה אזי יהיו מוחזו ולבו זכים אלף פעמים ככה

מאשר הנני קבלת מכתבו, בו כותב אודות אשר עבר עליו ומתאונן על מצבו עתה שמלמד הוא
"תינוקות של בית רבן" [–ילדים רכים] וחושב שעל ידי זה נפל בלימודו ובמילא רוצה או לנסוע
לארץ הקודש ת"ו או שיתנו לו כתה גבוהה ללמד.

...מה שמפליאני ביותר הוא מה שמצטער על עסקו עתה, ועל סיומו במכתבו שכותב שהוא
בצער עצום עי"ז, ואומר אשר ע"י התעסקותו הנ"ל נפל בלימודו, והרי ידוע ומפורסם תורת
הבעש"ט ששמענוה כמה פעמים מכ"ק מור"ח אדמו"ר צוקללה"ה נבג"מ זי"ע אשר כדאית ירידת
הנשמה למטה ולהיות כאן בגוף גשמי משך שבעים שמונים שנה בשביל לעשות טובה פעם אחת
במשך ימי חייו לאיש או אשה הישראלים בגשמיות או ברוחניות והנשמה הרי היא חלק אלקה
ממעל ממש וחצובה מתחת כסא הכבוד, ובכל זה אומרת השכינה אשר כדאי שתדד ממקום כבודה
מאיגרא רמה לבריא עמיקתא בשביל עשיית טובה פעם אחת,

וכאשר זיכהו השם יתברך והצליחו שבכל יום ויום עושה מה בקירוב לבם של בני ישראל לאבינו
שבשמים שעל ידי זה יש לו חלק בשמחת ה' במעשיו ושמחת ישראל בעושיו, הרי אומר הוא
שאפשר ליפול בלימודי התורה עי"ז, ונמצא הוא בצער עצום, וכשהדבר ברור ופשוט כ"כ מאין
באים טענות אלו, הרי כנראה שספק הוא אצלו וקס"ד שהוא טענות היצר טוב.

כלך מדרך זה לגמרי, וימסור את עצמו לעבודתו בקודש ללמד את בני ישראל תורה, שהלומד
מתחיל מלימוד אל"ף בי"ת וכו', ואין איתנו יודע עד מה, מה נחשב יותר לפני המקום, נוסף על
מאמר רז"ל אל תהי' יושב ושוקל במצותי' של תורה כו', שנאמר אורח חיים פן תפלאם.

ומובן אשר צריכה להיות עבודה זו בשמחה, על שזכה לזה, ואז יצליח גם בעניניו הפרטים שיעשו מוחו ולבו – כלשון רבינו הזקן – זכים אלף פעמים ככה ויעלה בלימוד תורת הנגלה ובתורת החסידות.

אגרות קודש ח"ט ע' מג-מד

נתינת אחריות ותפקיד משפרת מצב התלמיד

האצלת סמכות ותפקידים הכוללים אחריות על אחרים גורמת לתלמידים להטיב הנהגתם

מאשר הנני קבלת מכתבו, בקשת ברכה עבור הנער... וכפי שמתאר מצבו במכתבו, יש מקום לומר, שאם היו מעסיקים את הנער בענין שיכול להיות מנהיג משפיע וכיוצא בזה (בדוגמת 'מסיבות שבת' של ילדים קטנים ממנו באיזה שנים וכיוצא בזה) – הי' זה מוסיף בבטחה שלו וביציבות שלו, כיון שהי' רואה שמצליח וישנם כאלה הנשמעים לקולו והדרכתו, וע"י הזזה זו, יש מקום לומר שכמה מהפרעות היו בטלים מעצמן.

ובודאי כמה אופנים ודרכים ישנם לסדר קבוצה כהאמור וכיוצא בזה ולהמשיכו שירצה להנהגה, וכשעושים בדרך הטבע הרי זה כלי לקבלת ברכות השם גם למעלה מדרך הטבע.

אגרות קודש ח"ח ע' תז

מעלת התלמידים הפשוטים

על המחנכים לדעת ולהשקיע באופן המתאים גם בתלמידים שאינם בעלי כשרונות, שייטכן שיצליחו הרבה מעל המשוער

...בנוגע לשטח החינוך... לפעמים הכי רבות קשה לשער עתידם של התלמיד ויכולתם, זאת אומרת שאפשר ואפשר שאפילו אלו הנראים לפשוטים בהשקפה ראשונה, הרי בעתיד אפשר שיתגלו בהם כשרונות או כח התמדה ושקידה כזה שיצליחו בלימודם ובהנהגתם הרבה יותר מבעלי כשרון סתם, ודוקא הם יהיו לתפארת בית הספר והמחנכים, מורים/ות שלהם.

וכמו שראו במוחש בכל הזמנים גודל הפעולה של כוח ההתמדה אפילו [כ]שהכשרון הי' פשוט, וכן שנתגלו כשרונות יוצאים מן הכלל שמתחילה לא שיערו זאת כלל.

ובפרט בבית-הספר... שכנראה מתיאורה, מתאימה לזה מאמר חז"ל "הזהרו בבני עניים שמהם תצא תורה"...

מהאמור לעיל מובנת חוות דעתי, שיש להמשיך מתוך תקווה חזקה ובטחון בבית הספר שבה מכהנים בקדש עד עתה, ובודאי המסירה שלכם לעבודה האמורה הי' הצנור והכלי לתוספת הצלחה בעבודה ולתוספת ברכה גם בעניני' הפרטים ובעניני בני המשפחה...

אגרות קודש ח"ט ע' רפד